

Protocol grensoverschrijdend gedrag leerlingen

1. Inleiding

Uit ons schoolplan:

“De Franciscusschool wil voor alle leerlingen een veilige plaats zijn. De school zorgt voor een rustige, vertrouwde en gestructureerde omgeving waar leerlingen kunnen leren en spelen.

Een goed pedagogisch klimaat is een voorwaarde om te komen tot een optimale ontwikkeling. In elke groep geven wij daar vorm aan door te werken met de het ‘Koffertje vol sfeer’ en de KiVa methode onder de werktitel: “goed omgaan met elkaar”.

“We leveren een bijdrage aan de opvoeding van onze leerlingen tot zelfstandige mensen met een positief zelfbeeld: mensen die zichzelf en elkaar waarderen, zich competent voelen, zelfvertrouwen en een positief kritische houding ten opzichte van hun omgeving hebben. Wij zijn een school met aandacht voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, zowel op onderwijskundig als op pedagogisch gebied.”

“Grote nadruk ligt op de ontwikkeling als individu in een sociale context.

We monitoren jaarlijks de sociaal- emotionele ontwikkeling van elk kind m.b.v. HOREB (groep 1-2) en de KiVa monitor (groep 3 – 8).”

De laatste jaren hebben we steeds meer te maken met volle, bewerkelijke en/of dynamische groepen. Het kost leerkrachten in een toenemend aantal groepen moeite om “Grip op de groep” te houden. Het moge duidelijk zijn dat dit ten koste gaat van de ontwikkeling van veel kinderen, van de sfeer in de groep, van het plezier wat kinderen op school ervaren en het plezier dat leerkrachten uit hun werk halen.

In het kader van ‘Passend Onderwijs’ blijven steeds meer leerlingen met gedrags- en ontwikkelingsproblemen op de basisschool. Het omgaan met die ontwikkelingsproblemen valt voor een groot deel binnen de zogenaamde Basisondersteuning, de ondersteuning die elke basisschool wordt geacht te kunnen geven. Ons streven is m.b.v. het inzetten van interne en externe specialisten zo goed mogelijk aan de onderwijsbehoefte van elk kind tegemoet te komen.

Daarnaast worden leerkrachten steeds vaker geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag van individuele leerlingen. Dit uit zich in het geven van brutale antwoorden, het gebruik van grove taal, niet gehoorzamen aan leerkrachten, weglopen van school, pesten van andere leerlingen, gooien van voorwerpen, agressiviteit of geen respect tonen voor de ander.

Het beantwoorden van de belangrijke vraag: “Waarom?” valt buiten het bereik van dit protocol. Vanuit de leerkrachten, maar waarschijnlijk ook vanuit de leerlingen en ouders, is er een toenemende behoefte aan een consequente aanpak van grensoverschrijdend gedrag binnen de school.

2. Doel van dit protocol

- Samenhang bevorderen in de aanpak van ongewenst gedrag en eenduidigheid in handelen van leerkrachten bij constatering van grensoverschrijdend gedrag.
- Leerkrachten en schoolleiding een duidelijke handreiking bieden om goed te kunnen reageren op dit gedrag.
- Duidelijkheid voor leerlingen en hun ouders
- Ouders in een vroeg stadium betrekken bij de gedragsmatige ontwikkeling van hun kind, verantwoordelijkheden verhelderen, samen werken met een planmatige aanpak.

- Het structureel verminderen van grensoverschrijdend gedrag in de school, door het volgen van een duidelijke lijn: de gedragscode.

3. Uitgangspunten

- De pedagogische visie wordt breed gedragen binnen het schoolteam. Het team werkt vanuit deze gezamenlijke visie aan een goed pedagogisch klimaat.
- Leerkrachten zijn pedagogisch competent conform de bekwaamheidseisen zoals die voor de Franciscusschool, conform de SBL, Stichting Beroepskwaliteit Leraren, competenties zijn vastgesteld.
- Leerkrachten werken volgens de Handelingsgerichte Methodiek: wat zijn de (onderwijs)behoeften van deze leerling?

4. Omschrijving en publicatie

Het protocol bij grensoverschrijdend gedrag geeft aan welke actie de leerkracht c.q. de directeur onderneemt indien de leerling herhaaldelijk dit gedrag vertoont.

Het maakt voor ouders en leerlingen duidelijk wat onze regels en stappen zijn.

De ouders worden via de schoolgids/ nieuwsbrief op de hoogte gebracht.

Het is belangrijk dat we grensoverschrijdend gedrag voorkomen door alert en structureel begeleiding te geven op **ongewenst gedrag**.

Onze standaardprocedure daarvoor is:

- Bij ongewenst gedrag in zijn algemeenheid wordt het kind door de leerkracht gecorrigeerd. Er is sprake van een (verbale) correctie en reflectie op eigen gedrag door de leerling.
- Na diverse incidenten worden de ouders telefonisch op de hoogte gesteld.
- Bij herhaaldelijke uitingen van ongewenst gedrag wordt het gedrag met ouders en de IB-er besproken.
- De aanpak van het gedrag van de leerling gebeurt volgens onderstaand plan
- Door de leerkracht wordt - in overleg met de intern begeleider / specialist jonge kind / gedragsspecialist – een plan van aanpak/handelingsplan/stappenplan opgesteld. Dit plan wordt met ouders en mogelijk met de leerling besproken afhankelijk van leeftijd en ontwikkeling.
- Het plan wordt in “bijlagen Esis”/HOREB digitaal bewaard.
- Na de afgesproken periode wordt het handelingsplan/stappenplan geëvalueerd. Daaruit worden al dan niet vervolgstappen gemaakt. Dat kan betekenen dat er een nieuw plan wordt opgesteld of dat het traject wordt afgesloten.
- Sancties. Deze worden door de leerkracht gesteld en zijn altijd **proportioneel**. Dat wil zeggen dat een duidelijk verband bestaat tussen de aard van het ongewenst gedrag en de toegepaste sanctie.
- De leerkracht maakt een kort verslag van bovenstaande in Esis/HOREB.

5. Grensoverschrijdend gedrag

Definitie grensoverschrijdend gedrag:

Wij definiëren grensoverschrijdend gedrag als volgt: *Gedrag waardoor de veiligheid en het gevoel van veiligheid binnen de schoolomgeving wordt aangetast.*

Kenmerken van grensoverschrijdend gedrag:

- Verbale agressie: grof en kwetsend taalgebruik naar medeleerlingen en/of personeelsleden. Hiertoe worden ook discriminerende en/of seksueel getinte opmerkingen gerekend.
- Fysieke agressie: zoals slaan, schoppen, bijten en bespugen van medeleerlingen en/of personeelsleden. Ook het gooien van spullen naar personen wordt hiertoe gerekend.

- Het moedwillig verstoren van de orde binnen of buiten de groep.
- Het moedwillig vernielen van materiaal.
- Weglopen buiten de invloedssfeer van de school.

Interpretatie van grensoverschrijdend gedrag:

- Corrigeerbaarheid van de leerling (kan de leerling gestopt worden?)
- Frequentie van het grensoverschrijdend gedrag (incidenteel of structureel?)
- Leeftijdsadequaat handelen: (wanneer een kleuter een medeleerling slaat heeft dat een andere lading dan wanneer een bovenbouw leerling dat doet. De inschatting hiervan is aan de professional die een afweging maakt op grond van de ontwikkelingspsychologie. Op grond hiervan kan gesteld worden dat een leerling van 9 à 10 jaar een ontwikkeld empathisch vermogen heeft).

6. Procedure

a. Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

Er is sprake van grensoverschrijdend gedrag (gedrag zoals in hoofdstuk 4 genoemd waarbij er sprake is van regelmatig en stelselmatig gedrag)

Stap 1

De leerkracht met de intern begeleider / specialist jonge kind besluiten over te gaan tot deze vervolprocedure, bijv. omdat het beleid onder hoofdstuk 4 “Ongewenst gedrag” onvoldoende effect sorteert. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek door de directeur. De intern begeleider en de leerkracht zijn bij dit gesprek aanwezig. In het gesprek worden de voortdurende zorgen t.a.v. het grensoverschrijdende gedrag besproken en wordt er een gezamenlijke afspraak gemaakt.

Stap 2

- Deze afspraken worden samengevat in een verslag. In het verslag wordt een evaluatiedatum opgenomen, ondertekend en opgestuurd. Ouders ondertekenen deze brief voor akkoord.
- Indien wenselijk kan de gedragspecialist/externe hulp worden ingeschakeld.
- Het verslag wordt opgeslagen in Esis.
- Op het afgesproken evaluatiemoment spreken de ouders, evt. leerling, de leerkracht/Intern Begeleider en de directeur over hun bevindingen.

Stap 3

Consequentie gedrag bij volgende herhaling:

- Buiten: kind blijft bij de pleinwacht staan en speelt niet mee
- Binnen: kind wordt intern geschorst en zit in een andere klas of op een andere plek maar niet in de eigen klas, voor die dag.

Stap 4

Er komt een gesprek met ouders, kind, leerkracht, directie en intern begeleider/specialist jonge kind.

Stap 5

Bij herhaling van het gedrag komt er een gesprek met ouders, kind, directie en vindt er nogmaals een interne schorsing plaats. Er volgt eerst een gesprek alvorens kind weer in de klas-school komt.

Stap 6

Gaat het nogmaals fout dan wordt het kind voor bepaalde tijd extern geschorst.

De directeur gaat over tot schorsing volgens het bestuursbeleidsstuk m.b.t. “Toelating, Schorsing en Verwijdering”

- Een time-out (kortdurende schorsing, max. 1,5 dag, mét schoolwerk) opgelegd door de directeur.

- Een schorsing (max. één week), opgelegd door de directeur. Daarvan worden achtereenvolgens het bestuur, de leerplichtambtenaar en de inspectie in kennis gesteld.
 - Verwijdering, een beslissing van het bestuur, gebaseerd op een dossier van de leerling.
- Het genoemde beleidsstuk bevindt zich op de site van Bommelerwijs – de werknaam van het bestuur - en kan bij de directeur worden opgevraagd.

b. Maatwerk

De procedure zoals hierboven is omschreven moet gezien worden als een richtlijn. Wij willen geen vaste richtlijn aangeven omdat elk geval op zichzelf staand is en zal zo ook worden beoordeeld. Voorafgaand aan welke beslissing dan ook, vindt er altijd overleg plaats tussen directeur, lb-er en leerkracht.

Steeds zullen we duidelijk voor ogen moeten hebben waarom deze leerling dit gedrag vertoont. Maar aan alle gedrag zit wel een grens. Daarnaast stellen we ons professioneel op. Niet de emotie regeert, maar de rede.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de school. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de directeur afwijkt van het stappenplan. Sommige gevallen van grensoverschrijdend gedrag kunnen onmiddellijk leiden tot schorsing, bijv. daar waar sprake is van ernstig lichamelijk geweld.

7. Opmerkingen

Er kunnen in de ontwikkeling van kinderen, om wat voor reden dan ook, stoornissen optreden. Dit kan een lichamelijke/ psychische achtergrond hebben of door traumatische ervaringen in de leefsituatie worden veroorzaakt. ADHD, PDD-nos, Hoogbegaafdheid zijn bijvoorbeeld in het kind zelf gelegen factoren die gedragsproblemen (kunnen) veroorzaken. Maar ook traumatische ervaringen als bijvoorbeeld kindermishandeling, incest, echtscheidingsproblemen, oorlogsvluchtelingen e.d. hebben effecten op het gedrag van kinderen. In deze specifieke gevallen kan er sprake zijn van een aangepaste vorm van dit beleid. E.e.a. wordt dan uitgewerkt door de leerkracht in overleg met de Intern Begeleider/gedragsdeskundigen. Het is belangrijk dat alle leerkrachten van bijzonderheden m.b.t. zulke leerlingen op de hoogte zijn en ernaar handelen (staat in de overdracht, groepsplan, Esis/HOREB)

Maar hoeveel begrip we ook hebben voor een leerling met bepaalde beperkingen en/of een bepaalde achtergrond: grensoverschrijdend gedrag tolereren wij niet!

8. Evaluatie

Dit protocol zal na conceptbespreking in het MT ook naar een MR lid en leerkrachten gaan met het verzoek aanvullingen of opmerkingen te geven zodat een definitief protocol kan worden afgerond. De definitieve versie is ter instemming aangeboden in de MR vergadering van 14 maart 2018. De MR heeft ingestemd. Voorjaar 2019 zal er een evaluatie plaats vinden en indien nodig zal het protocol aangepast worden.